

HANDLINGSPLAN FOR ET TRYGT OG GODT SKOLEMILJØ FOR GRUNNSKOLENE I LUND

Hovedplan:

Lovgrunnlag

Skoleelever har rett til et godt fysisk og psyko-sosialt miljø som fremmer helse, trivsel og læring. Skolen skal aktivt og systematisk arbeide med skolemiljøet.

Samarbeidsutvalget/skolemiljøutvalget og foreldrerådet har uttalerett når det gjelder miljøtiltak, og de skal holdes løpende orientert om slike forhold som har vesentlig betydning for skolemiljøet. Alle skolene i Lund har rutiner og handlingsplaner for et trygt og godt skolemiljø. Reglene gjelder også for SFO.

§ 9 A-2. Retten til eit trygt og godt skolemiljø

Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring.

I skolen skal det være nulltoleranse mot krenking som mobbing, vold, diskriminering og trakassering.

Skolemiljøet på hver skole skal være slik at det gir hver enkelt elev trygghet og sosial tilhørighet. Det moderne samfunn gjør at denne oppgaven blir stadig mer kompleks og utfordrende for skolen, spesielt i slutten av barneskolen og i ungdomsskolen.

§ 9 A-3. Nulltoleranse og systematisk arbeid

Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering.

Skolen skal arbeide kontinuerleg og systematisk for å fremje helsa, miljøet og tryggleiken til elevane, slik at krava i eller i medhald av kapitlet blir oppfylte. Rektor har ansvaret for at dette blir gjort.

ULIKE FORMER FOR KRENKING

Med krenking menes:

- Fysisk vold og plaging
- Mobbing
- Gjentatt erting på en ubehagelig og sårende måte
- Utestenging fra fellesskapet
- Baksnakking og ryktespredning
- Diskriminering
- Trakassering

Siden mobbebegrepet er det begrepet folk flest har kjennskap til og bruker er en begrepsavklaring nødvendig.

Professor i psykologi Dan Olweus har definert mobbing som følger:

"Gjentatt negativ eller ondsinnet atferd fra et eller flere barn rettet mot et annet barn som har vanskelig for å forsvare seg." Dan Olweus bruker også begrepet slik: "En person blir mobbet eller plaget når han eller hun gjentatte ganger og over tid, blir utsatt for negative handlinger fra en eller flere personer."

Digital mobbing

Trakassering og mobbing tar nye former med bruken av elektronisk teknologi. Sosiale plattformer og moderne delingsteknologi er en stadig økende utfordring for skolen. Denne formen for mobbing har lavere terskel blant unge og nyere forskning viser at 2 av 3 ungdommer opplever dette. Nulltoleranse, nettvett og felles regler i skole og hjem er nødvendig for en holdningsendring i samfunnet.

Kjønnsrelatert mobbing

Kjønnsrelatert mobbing, forstått som uønsket seksuell oppmerksomhet, forekommer også blant ungdom. Eksempelvis at gutter krenker jenter både verbalt og fysisk. Videre kan det mellom gutter foregå kjønnsrelatert mobbing, ved at gutter får redusert sin status som mann. Også mellom jenter kan det være negative og krenkende kommentarer knyttet til kropp og kjønn. Mange elever er sårbare når de blir utsatt for krenkende kommentarer. Seksuell trakassering forkommer også ved at bilder av andre legges ut på Internett med nedverdiggende omtale.

Mobbing utført av voksne

At elever opplever mobbing fra sine lærere, er også en problematikk som må tas på alvor. Vi må ha nulltoleranse for mobbing utført av voksne og det må få konsekvenser for en lærer som mobber en elev. Det vises for øvrig til arbeidsmiljølovens bestemmelser for håndtering av slike saker og nedenfor gjengitte §.

§ 9 A-5. Skjerpa aktivitetsplikt dersom ein som arbeider på skolen, krenkjer ein elev

Dersom ein som arbeider på skolen, får mistanke om eller kjennskap til at ein annan som arbeider på skolen, utset ein elev for krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering, skal vedkommande straks varsle rektor. Rektor skal varsle skoleeigaren. Dersom det er ein i leiinga ved skolen som står bak krenkinga, skal skoleeigaren varslast direkte av den som fekk mistanke om eller kjennskap til krenkinga. Undersøking og tiltak etter § 9 A-4 tredje og fjerde ledd skal setjast i verk straks.

Helsemessige konsekvenser av mobbing

Forskning viser at mobbing kan virke nedbrytende på helsen, både psykisk, fysisk og sosialt. Mobbeofferet kan utvikle angst, få lavt selvbilde og depressive tendenser. Fysiske utslag av mobbing kan være hodepine, vondt i magen, kvalme, svimmelhet og smerter. Mobbing har også betydning for det sosiale miljøet på skolen. Forskning viser også at mobbing kan redusere elevens læringsresultat.

STRATEGIER OG TILTAK

A. Det er avgjørende at skolene i Lund framstår og blir oppfattet som et trygt sted for foresatte å sende barna. Skolen må være åpen og skape tillit i lokalsamfunnet. Samarbeidet mellom hjem og skole må være preget av gjensidig respekt. Skolen skal legge til rette for et godt samarbeidsklima.

Forebyggende tiltak:

- Informasjon til og godt samarbeid med foresatte
- Åpne arrangement for bygda
- Positive nyheter fra skolene ut i media, hjemmesider

- Utvikle og forsterke det tverrfaglige samarbeidet

B. For elevene handler det om det totale oppvekstmiljøet i kommunen. I tillegg gjelder læringsmiljø, faglig og personlig utvikling, trivsel og helse. I tillegg til godt læringsmiljø er det viktig med gode muligheter til lek og aktivitet på alle trinn.

Forebyggende tiltak:

- Formelle og uformelle elevsamtaler
- Jevnlig og god kontakt med heimen
- Trivselstiltak
- Kontrakt/manifest mot mobbing
- Fadderordning
- Trivsels- og mobbeundersøkelser
- Rutiner for voksnes tilstedeværelse
- Gi elevene gode opplevelser
- Åpen dør til helsesøster/sosiallærer

C. For de voksne ved skolen handler det om et godt arbeidsmiljø preget av respekt, trygghet og positivt menneskesyn. De voksne er viktige rollemodeller for elevene. Det er viktig at skolens arbeid er forankret i et felles verdigrunnlag.

Forebyggende tiltak:

- Kompetanseheving
- Kurs for å styrke kvaliteten på foreldresamtaler
- Psykisk helse i skolen

Oppdatering av handlingsplaner.

Gjennomgang av kommunen og skolenes handlingsplaner for å være på høyde med dagens situasjon. Det er viktig at skolene i samarbeid med FAU oppdaterer sine handlingsplaner for et trygt og godt skolemiljø ut fra eget ståsted og lokale forhold. Men det vil være en fordel om planene settes opp etter samme mal og tar for seg følgende punkter:

1. Forebygging.

Virkemidler for å skape et positivt skolemiljø med trivsel og positive holdninger. Det bør nedfelles hvordan den enkelte skole regulerer og kontrollerer bruken av mobiltelefon og nettressurser, og hvordan FAU følger opp med holdningsskapende arbeid mot hjemmene og elevenes fritidssituasjon.

2. Rutiner for å avdekke mobbing

Skolens kartleggingsrutiner for eksempel gjennom trivsels- og mobbeundersøkelser. Andre tiltak som elevsamtaler, inspeksjon og informasjonsplikt.

3. Handlingsplan/tiltaksplan i mobbesaker

Skal inneholde beskrivelse av hvordan skolen håndterer mobbesaker skritt for skritt. Rutinene bør være i henhold til gjeldene lovverk og vise når ekstern hjelp, f.eks barnevern eller politi, skal koples inn. Det må også være rutiner hvis ansatte anklages for mobbing.

4. Sikring av kontinuitet i arbeidet.

Rapportering som del av OK-etatens kvalitetssikringssystem.

Resultat av trivsels- og mobbeundersøkelser behandles rutinemessig i skolens rådsorganer. Rutiner for hvordan nyansatte og nye foreldre blir tilført informasjon.

Aktivitetsplikten

Alle som jobber i Lund-skolen skal informeres om, selv gjøre seg kjent med, og etterfølge de reglene som lovverket har fastsatt angående aktivitetsplikten. Det betyr at de skal ha god kjennskap til følgende plikter og rettigheter jf. § 9A-4

Plikt til å følge med og gripe inn:

Alle som arbeider på skolen, skal følge med på om elevane har eit trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering dersom det er mogleg.

Plikt til å varsle:

Alle som arbeider på skolen, skal varsle rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleeigaren i alvorlege tilfelle.

Plikt til å undersøke:

Ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarast undersøkje saka.

Plikt til å sette inn tiltak:

Når ein elev seier at skolemiljøet ikkje er trygt og godt, skal skolen så langt det finst eigna tiltak sørge for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det same gjeld når ei undersøking viser at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø.

Elevens rett til å bli hørt:

Skolen skal sørge for at involverte elevar blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i skolen sitt arbeid.

Tiltaksplan

Når skolen får kjennskap til, mistanke om, eller når en elev eller andre informerer om at skolemiljøet ikke er trygt og godt, iverksettes så snart som mulig, og senest etter 5 virkedager, kommunens aktivitetsplan.

1. Sakens parter og eventuelt andre som kan bidra med informasjon til å belyse sakens innhold kalles inn av rektor og kontaktlærer. Rektor sørger for at alle involverte elever/partner blir hørt, og får anledning til å komme med sin versjon av saken. Det som kommer frem blir skriftlig nedtegnet.
2. Rektor og kontaktlærer tar kontakt med involverte foresatte og informerer om sakens innhold og den videre oppfølging som kreves av lovens aktivitetsplikt.

I saker med to eller flere parter kan foresatte bli kalt inn hver for seg og/eller til felles møte. Rektor og kontaktlærer er til stede på alle møter. Det som kommer frem blir skriftlig nedtegnet.

3. Skolen, i samarbeid og forståelse med involverte parter, utarbeider en skriftlig handlingsplan som inneholder:
  - Beskrivelse av saken
  - Hvilket problem tiltakene skal løse
  - Hvilke tiltak skolen har planlagt
  - Når tiltakene skal gjennomføres
  - Hvem som er ansvarlig for gjennomføringen av tiltakene
  - Når tiltakene skal evalueres

Kommunens aktivitetsplan brukes for å sikre at innholdet samsvarer med punkt 3.

4. Skolen vurderer alltid om skoleeier, helsesøster, barnevern, politi eller PPT skal informeres og/eller trekkes inn i tiltaksarbeidet. I Lund kommune skal det være lav terskel for å involvere overnevnte instanser.

Skjerpet aktivitetsplikt

§ 9 A-5. Skjerpa aktivitetsplikt dersom ein som arbeider på skolen, krenkjer ein elev

Dersom ein som arbeider på skolen, får mistanke om eller kjennskap til at ein annan som arbeider på skolen, utset ein elev for krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering, skal vedkommande straks varsle rektor. Rektor skal varsle skoleeigaren. Dersom det er ein i leinga ved skolen som står bak krenkinga, skal skoleeigaren varslast direkte av den som fekk mistanke om eller kjennskap til krenkinga. Undersøking og tiltak etter § 9 A-4 tredje og fjerde ledd skal setjast i verk straks.

Alle som jobber i Lund-skolene skal informeres om, selv gjøre seg kjent med, og etterfølge de reglene som lovverket har fastsatt angående skjerpete aktivitetsplikt.

1. Dersom en ansatt ved skolen får mistanke om eller kjennskap til at en annen ansatt ved skolen utsetter en elev for krenking, som mobbing, vold, diskriminering og trakassering, skal den ansatte straks melde dette til rektor.
2. I tilfeller som i punkt 1 varsler rektor kommunalsjefen.
3. Dersom den som er mistenkt etter punkt 1 er en del av ledelsen på skolen varsles kommunalsjefen direkte av den ansatte.
4. I begge tilfeller, punkt 1 og 3, etter varsling, iverksetter skolen kommunens aktivitetsplan.
5. Rektor, eventuelt kommunalsjef, behandler saken i henhold til lov og avtaleverk. (Opplæringsloven, forvaltningsloven, arbeidsmiljøloven og hovedavtalen)
  - Rektor som arbeidsgiver, har ansvar for tiltak og reaksjoner i personalsaker. Handlingsgangen nedfelles skriftlig.
6. Det utarbeides en aktivitetsplan som i første rekke har som formål å gjøre skolemiljøet trygt og godt for gjeldene elev/elever.

Aktivitetsplan

Opplæringslovens kapittel 9-A understreker elevenes rett til et trygt og godt skolemiljø. Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vold, diskriminering og trakassering (jf. § 9 A-3). Det er elevenes egen opplevelse av hvordan de har det på skolen som er avgjørende for hvilke tiltak skolen setter inn. Ved melding eller mistanke om krenkende atferd skal skolen snarest mulig, og senest innen fem skoledager, gjøre de nødvendige undersøkelser (undersøkelsesplikten jf. § 9 A-4, tredje ledd).

Bakgrunn:

Tiltak er iverksatt og skal videre følges opp, jf. § 9 A-4, sjette ledd (aktivitetsplikten) og i henhold til skolens handlingsplan mot mobbing og annen krenkende atferd.

Aktivitetsplan:

A. Tiltakene skal løse problemene beskrevet over.

B. Tiltak som er gjennomført og skal gjennomføres:

C. Tiltakene skal gjennomføres i perioden

D. Hovedansvaret for gjennomføringen har

Undertegnede har det overordna ansvaret.

E. Tiltakene skal, etter samtale med _____, evalueres den _____ av de nevnte under punkt D. Evalueringen avgjør naturligvis videre oppfølging.

Med hilsen

rektor